

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Сеньків Мар'яни Ігорівни «ТРАНСПОРТНА ТА РОЗПОДІЛЬЧА ГЕОЛОГІСТИКА В ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна та соціальна географія

1. Актуальність обраної теми дослідження, її зв'язок з планами та напрямками науково-дослідних робіт наукових установ і організацій, державними та галузевими науковими програмами

Перехід від ринку виробника до ринку споживача, що сьогодні спостерігається в господарстві світу й окремих країнах, у тому числі в Україні, зумовив виникнення нового науково-практичного напрямку – геологістики, який досліджує суспільно-географічні передумови і організацію просторово-логістичних систем і створюваних ними пасажирських, вантажних, інформаційних і фінансових потоків для її оптимізації.

Оскільки геологістика є порівняно новим науковим напрямком, чимало її аспектів є мало дослідженими. Тому, недостатнє та іноді суб'єктивне відображення аспектів логістики та геологістики в науковій літературі засвідчує своєчасність виконання Мар'яною Ігорівною Сеньків дисертаційної роботи, присвяченої всебічному дослідженню транспортної та розподільчої геологістики в Західному регіоні України, який формують Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Хмельницька, Тернопільська, Чернівецька та Закарпатська адміністративні області. Вибір цього регіону як об'єкта дослідження є вдалим як з огляду на його прикордонне географічне положення, так і з урахуванням історично-географічних особливостей території, наявності спільних та відмінних рис розвитку. Актуальність дисертаційної роботи підтверджується й обґрунтуванням конкретних пропозицій щодо оптимізації транспортних перевезень та розміщення розподільчих центрів на різних територіях Західного регіону України, що свідчить про її пізнавальну та практичну спрямованість.

Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертаційного дослідження М. І. Сеньків.

Дисертаційне дослідження підготовлене на кафедрі економічної і соціальної географії географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка і безпосередньо пов'язане з науково-дослідною роботою цього університету за темами «Суспільно-географічні проблеми західноукраїнського прикордоння» (№ державної реєстрації 0111U008013) та «Суспільно-географічні проблеми західноукраїнського регіону у руслі євроінтеграції та стратегії східного партнерства» (№ державної реєстрації 0114U004138), а також з науковою-дослідною тематикою кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка.

2. Зміст та завершеність дослідження

Дисертаційна робота М. І. Сеньків складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел (150 найменувань), додатків. Дисертація викладена на 210 сторінках, з яких 167 сторінок – текстова частина. Робота містить 38 рисунків, п'ять таблиць, шість додатків.

У вступі чітко обґрунтовано актуальність проблеми, сформульовано мету, окреслено об'єкт та предмет роботи та систему використаних в роботі дослідницьких методів.

У першому розділі дисертаційної роботи М. І. Сеньків розкрила теоретичні і методичні основи геологістичних досліджень. Значну увагу дисертантка приділила аналізу поняттєво-термінологічного апарату геологістики, розкрила рівень висвітлення проблеми в науковій літературі. У цьому розділі також зроблено детальний опис методів та методики геологістичних досліджень.

У другому розділі охарактеризовано суспільно-географічні передумови, які визначають основні напрямки логістичної діяльності в Західному регіоні України.

В третьому розділі дисертаційного дослідження М. І. Сеньків здійснила багатовимірну типологію областей регіону за кількістю логістичних компаній, обсягами вантажообігу автомобільного транспорту, кількістю підприємств гуртової торгівлі та обсягами гуртового товарообігу.

В четвертому розділі для оптимізації мережі транспортного сполучення та розміщення розподільчих центрів в Західному регіоні України розв'язано чотири оптимізаційні задачі, в результаті яких виділено місто, яке може претендувати на роль логістичного центру регіону, виділено оптимальні зони постачання цементу в регіоні, а також визначено розміщення розподільчих центрів для цукрових буряків, картоплі, овочів і м'яса.

У п'ятому розділі дисертанткою виділено групи проблем транспортної та розподільчої логістики в регіоні а також визначено перспективні напрямки логістичної діяльності.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, які впливають зі змісту роботи, є логічними, слугують віддзеркаленням основних результатів дисертаційної роботи.

Така структура дисертаційної роботи М. І. Сеньків цілком відповідає меті та завданням дослідження. Результати дисертації викладено логічно й послідовно. Зміст розділів та висновків дисертаційної роботи свідчить про її цілісність і завершеність.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна

Об'єктом дисертаційного дослідження М. І. Сеньків обрано логістичну систему Західного регіону України. Предметом дослідження є суспільно-географічні передумови та геопросторова організація логістичної системи Західного регіону України.

Обґрунтованість викладених результатів дослідження, висновків і рекомендацій забезпечується цілеспрямованим використанням системи методів дослідження, що застосовувались для вирішення поставлених завдань і мети дисертаційного дослідження. Багатоаспектність аналізованих у роботі явищ, процесів та різноманітних чинників зумовила необхідність взаємопов'язаного застосування в дисертаційному дослідженні як загально-наукових методів, так і конкретно-наукових методів і прийомів, що дало можливість забезпечити їх всебічне вивчення у просторовому і часовому вимірах.

Результати дослідження базуються на значній вихідній статистичній базі. Територіальні особливості процесів та явищ проілюстровані 38 рисунками, в тому числі картосхемами, а також табличним матеріалом. Обсяг матеріалу є достатнім для обґрунтування запропонованих наукових положень, висновків та рекомендацій.

Достовірність і репрезентативність дослідницького первинного статистичного матеріалу забезпечили комплексність аналізу територіальної диференціації транспортної та розподільчої геологістики.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертантки, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою розкривають дослідницьку проблему. Загалом вважаємо, що дисертація пройшла належну апробацію.

Суттєвими здобутками дисертаційної роботи М. І. Сеньків, які відзначаються науковою новизною, є:

– удосконалення поняттєво-термінологічного апарату геологістики, що відобразилось в конкретизації змісту понять «геологістика», «транспортна геологістика», «розподільча геологістика», «територіальна логістична система», «регіональна логістична система» «логістичний габ» та побудова семантичної системи поняттєво-термінологічного апарату геологістики (розд. 1, с. 21–36);

– подальший розвиток методики комплексного дослідження регіону з позицій геологістики (розд. 1, с. 36–43);

– визначення особливостей положення поселень як осередків логістичної діяльності в регіоні на основі картосхем еквідистантних зон навколо головних міст, міжнародних транспортних коридорів і прикордонних пунктів пропуску (розд. 3, с. 117–149);

– виділення форм геопросторової організації логістичної діяльності на прикладі зернової логістики регіону, визначення перспективних міст для створення логістичних габів у регіоні (розд. 3, с. 150–151), розрахунок індексу регіональної логістичної діяльності та здійснення типології областей регіону за головними логістичними показниками (розд. 3, с. 152–154);

– визначення оптимальних варіантів транспортної мережі, перевезень деяких важливих для регіону вантажів та розміщення розподільчих центрів (розд. 4., с. 156–174).

4. Дискусійні питання та зауваження

Позитивно оцінюючи здобутки дисертантки, вважаємо за необхідне зазначити наступні дискусійні положення та зауваження до поданої дисертаційної роботи:

1) Має місце певна невідповідність завданням дослідження наукової новизни отриманих результатів. Так, коли ставиться завдання «дослідити суспільно-географічні передумови логістичної діяльності в регіоні, зокрема транспортно-логістичне положення, розміщення суб'єктів логістики, головні транспортні мережі, центри виробництва і споживання» (с. 6), то необхідно, щоб воно знайшло своє відображення у науковій новизні;

2) Суттєвим досягненням автора є семантична система поняттєво-термінологічного апарату геологістики (с. 22, рис. 1.1), однак, на нашу думку, дана система потребує доповнення, оскільки в ній відсутні такі елементи логістичної інфраструктури як, під'їзні шляхи, водні шляхи, трубопровідні сполучення, морські та річкові порти, митні термінали, елеватори, тощо.

3) У роботі представлена оцінка транспортно-географічного положення головних автотранспортних вузлів Західного регіону України на основних автомобільних автомагістралях, але відсутні матриці показників, які використовувались для здійснення цієї оцінки (с. 84).

4) Не зовсім зрозуміло з яких міркувань для комплексної геологістичної характеристики Західного регіону України виділено форми геопросторової організації саме зернової логістики (с. 150-153). Також було би доцільним більш детально зупинитися на цьому етапі наукового дослідження.

5) На нашу думку інформацію про особливості виробництва в Західному регіоні України (с. 93-108) можна було б подати стисліше і лаконічніше, натомість перспективи логістичної діяльності висвітлити детальніше.

Загалом, висловлені зауваження не ставлять під сумнів отримані наукові результати і не змінюють загалом позитивної оцінки дисертації.

5. Значущість дослідження для науки і практики та можливості його використання

М. І. Сеньків уміло дослідила особливості транспортної та розподільчої логістики в Західному регіоні України, вдало застосувала різноманітні методи дослідження.

Заслуговує уваги зроблена дисертанткою багатовимірною характеристика областей регіону за головними логістичними показниками. Що дозволило виявити основні проблеми логістичної діяльності, що наявні на цій території, і запропонувати основні напрями їх вирішення.

Методологія і методика дослідження, запропонована автором, має усі підстави для її застосування в інших регіональних геологістичних дослідженнях. Окрім того, теоретичні положення і конкретні результати

дисертації можуть бути використані в навчальному процесі при вивченні курсу «Географія комунікацій і геологістика».

6. Повнота викладу основних наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення дисертації М. І. Сеньків, які відображають усі етапи і результати дослідження, опубліковано у 23 наукових працях загальним обсягом 7,6 д.а., у т. ч. у семи статтях, що вийшли в українських фахових географічних виданнях (із них дві статті у виданнях, що входять до наукоматричних баз), дві публікації – в закордонних виданнях (Білорусь).

Автореферат дисертації повною мірою відображає зміст основних її розділів та параграфів і не містить положень, які не висвітлені в рукописі роботи.

7. Відповідність дисертації Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань та нормативних актів ДАК України

Дисертація М. І. Сеньків відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» ДАК України. Дисертаційна робота та автореферат оформлені згідно з основними вимогами до такого роду робіт.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота М. І. Сеньків є завершеною і самостійною науковою працею, в якій вирішена актуальна наукова проблема формування методологічних і методичних основ суспільно-географічного аналізу транспортної та розподільчої геологістики за макрорайонами держави. Дисертація відзначається новизною та обґрунтованістю наукових положень, практичною та теоретичною цінністю, відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук, а її автор, Мар'яна Ігорівна Сеньків, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.02 – економічна та соціальна географія.

Офіційний опонент –
кандидат географічних наук,
старший викладач кафедри
економічної та соціальної географії
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

І. В. Поручинська

Засвідчено
Вчений секретар університету
"30" 05 2017
Поручинської І.В.
Семеник А.С.